

Krav på återkommande energikartläggningar

Stora företag är skyldiga att genomföra en energikartläggning senast den 5 december 2015 och därefter vart fjärde år. Detta enligt nya lagar som började gälla den 1 juni 2014.

En energikartläggning ska vara ett beslutsunderlag för att optimera företagets energianvändning. En energikartläggning som resulterar i energieffektivisering är ett bra sätt att förbättra konkurrenskraften för företaget samtidigt som koldioxidutsläppen minskar. Energihushållning är viktigt för att bidra till att uppnå de nationella energi- och klimatmålen till 2020 och omfattar alla enligt miljöbalken, till skillnad från den nya lagen som enbart omfattar stora företag.

Utdrag ur Skånes klimat- och energistrategi

- Industrin genomför energikartläggningar och vidtar åtgärder för att effektivisera sin energianvändning.
- Energikrav i tillsynen - En effektivare arbetsmetodik tas fram för att arbeta med energikrav inom tillsynen. Krav ställs på energikartläggning och energibesparande åtgärder för miljöfarliga verksamheter.
- Även de företag som inte anses ha en energiintensiv verksamhet lockas till energieffektivisering genom kostnadsfri rådgivning.

Sammanfattning

Genom de nya lagarna *Lag om energikartläggning i stora företag (SFS 2014:266)*, *Lag om vissa kostnadsnyttoanalyser på energiområdet (SFS 2014:268)*, *Lag om ändring i miljöbalken (SFS 2014:269)*, *Förordning om energikartläggning i stora företag (SFS 2014:347)* samt *Förordning om vissa kostnadsnyttoanalyser (SFS 2014:349)* implementeras EU:s *Genomförande av energieffektiviseringsdirektivet*. Lagarna innehåller olika åtgärder för att öka energieffektiviseringen i Sverige och träder i kraft 1 juni 2014.

En viktig åtgärd är att stora företag och organisationer ska göra en oberoende och kostnadseffektiv energikartläggning vart fjärde år. För att främja utbyggnaden av bl.a. fjärrvärme och tillgodogörande av spillvärme föreslås det att en kostnadsnyttoanalys ska göras av företag som planerar att uppföra större elproduktionsanläggningar, industrianläggningar och fjärrvärmenät.

Uppskattningsvis berörs ca 1500 företag i Sverige varav ca 500 stycken är tillståndspliktiga enligt miljöbalken.

Krav enligt miljöbalken

Miljöbalken trädde i kraft år 1998. Då fick kravet på energihushållning och användning av förnybara energikällor en större betydelse eftersom det lyftes fram i en hänsynsregel, vilket är miljöbalkens grundpelare. Hittills har dock inte krav på energihushållning tillämpats i så stor utsträckning som lagstiftningen ger utrymme för.

Enligt miljöbalken ska alla verksamhetsutövare hushålla med energi och i första hand använda förnybara energikällor. Det innebär att verksamhetsutövaren ska skaffa kunskap om energianvändningen, identifiera möjliga åtgärder och fortlöpande genomföra rimliga åtgärder. Bra information om de olika stegen finns på Energimyndighetens hemsida <http://www.energimyndigheten.se/Foretag/Energihushallning-enligt-miljobalken/>.

Ett annat krav i miljöbalken är att bästa möjliga teknik ska användas vid energieffektivisering. Sedan finns det så kallade ENE-BREF, vilket är ett referensdokument för bästa möjliga teknik inom energieffektiviseringsområdet. Dokumenten innehåller en generell beskrivning av tillgänglig teknik samt tekniska och organisatoriska metoder och verktyg för energieffektivisering.

Efter den 1 juni 2014 ska vissa ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet innehålla en kostnadsnyttoanalys för energiområdet och domen ska innehålla en redovisning av slutsatserna utifrån denna. Detta gäller även ändringstillstånd.

Krav enligt de nya lagarna

I stora företag ska en energikartläggning göras senast den 5 december 2015 och därefter minst vart fjärde år efter den föregående kartläggningen. I företag som har ett miljöledningssystem eller ett energiledningssystem behöver inte en energikartläggning göras om systemet har certifierats enligt föreskrifter som har meddelats anslutning till denna lag, och det inom systemet krävs att en energikartläggning

En energikartläggning ska omfatta en översyn av energianvändningen och förslag på kostnadseffektiva åtgärder såväl för att spara energi som för att effektivisera energianvändningen. Resultatet av energikartläggningen ska redovisas i en rapport.

Med stora företag avses företag som sysselsätter minst 250 personer och som har en årsomsättning som överstiger 50 miljoner euro eller en balansomsättning som överstiger 43 miljoner euro per år; företag ska definieras enligt avdelning I i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36 (Celex 32003H0361)).

En kostnads-nyttoanalys enligt den nya lagen utförs vid planeringen av

1. en ny termisk elproduktionsanläggning med en total tillförd effekt på mer än 20 megawatt,
2. en ny industrianläggning med en total tillförd effekt på mer än 20 megawatt som genererar användbar spillvärme,
3. ett nytt nät för fjärrvärme eller fjärrkyla, eller
4. en ny energiproduktionsanläggning med en total tillförd effekt på mer än 20 megawatt inom ett befintligt nät för fjärrvärme eller fjärrkyla.

En kostnads-nyttoanalys ska även utföras vid planeringen av en omfattande uppgradering av en sådan befintlig anläggning som avses i första stycket 1, 2 och 4.

Skyldigheten att utföra en kostnads-nyttoanalys omfattar inte

1. de toppbelastnings- och reservanläggningar för elproduktion som planeras vara i drift högst 1 500 driftstimmar per år som ett rullande medelvärde över en period av fem år,
2. kärnkraftsanläggningar, och
3. anläggningar som behöver vara placerade nära en anläggning för geologisk lagring av koldioxid som omfattas av tillstånd enligt miljöbalken eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av balken.

Företag som omfattas av den nya lagen ska spara rapporten och övriga uppgifter från kartläggningen i sju år från utgången av det kalenderår som uppgifterna avser.

Den 1 juni 2014 trädde lagen om energikartläggning i kraft. Lagen är en implementering av artikel 8 i Energieffektiviseringsdirektivet. Föreskrifter till för lagen beslutades av Energimyndigheten 2014-11-24 och gäller från och med den 5 december 2014.

Genomförande i tre steg

Tiden för ett stort företag att genomföra en kartläggning till 5 december 2015 är knapp. För att säkerställa att företagen får goda förutsättningar att genomföra kartläggningen, och att den blir ett bra beslutsunderlag för energieffektiviserande åtgärder, planerar Energimyndigheten att genomförande av den nya lagen som en process i tre steg:

1. Det första steget innebär att företag **senast den 5 december 2015** ska ha rapporterat om verksamheten omfattas av lagen och vilka delar av verksamheten som ska energikartläggas.
2. Därefter ska företagen i ett andra steg rapportera att de kontrakterat certifierad energikartläggare och att alla relevanta underlag för att planera och genomföra energikartläggningen har tagits fram.
3. När det är gjort ska företagen i ett tredje steg rapportera in själva energikartläggningen till Energimyndigheten.

Mer detaljerad information om processen kommer längre fram.

Tillsynsvägledning och tillsynsmyndighet

Energimyndigheten har ett tillsynsvägledande ansvar i frågor om verksamhetsutövarers egenkontroll när det gäller hushållning med energi och användning av förnyelsebara energikällor. Det innebär att Energimyndigheten ska vägleda kommuner och länsstyrelser i tillsyn på energihushållning i företag.

Det är samma tillsynsmyndighet för energieffektivisering som för övriga hänsynsregler i miljöbalken. Det innebär att Länsstyrelsen eller kommunens miljöförvaltning ska kontrollera att hushållningsprincipen följs. Tillsynsmyndigheten har rätt att begära de uppgifter som behövs för tillsynen, till exempel kartläggning, analys och åtgärder. Därför är det viktigt att företagen dokumenterar sitt arbete med energihushållning. När en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken lämnas in är det viktigt att det finns i ansökan hur verksamheten arbetar med och uppfyller hushållningsprincipen.

Energimyndigheten är tillsynsmyndighet för de nya lagarna om energikartläggning och kostnadsnyttoanalys. Det är för närvarande inte klarlagt vad detta innebär i förhållande till tillsynsansvaret gällande miljöbalken.

Den nya lagen omfattar även bland annat krav på energikartläggning av byggnader. Tillsynsmyndighet för dessa regler föreslås vara den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom

plan- och byggområdet (byggnadsnämnden).

Stöd för tillsynsmyndigheten

Miljösamverkan Sverige har genomfört ett projekt om Energikartläggning. Med stöd av Energimyndigheten anordnades under våren 2007 utbildningar inom energiteknik för miljöhandläggare vid länsstyrelserna. Under hösten 2007 färdigställdes en handledning om energifrågor vid tillsyn. I handledningen finns avsnitt om metoder vid tillsyn, hur man kan ställa krav med stöd av miljöbalken och en faktadel om företagens energieffektivisering. Dessutom ger projektgruppen ett förslag till kravnivå vid energieffektivisering. I rapporten ingår bland annat checklistor.

Länsstyrelsen kommer att utarbeta olika checklistor för energitillsyn och energifrågor vid prövning av Lantbruk. Målet är att ta fram fyra checklistor med kompletterande information med fakta om energieffektivisering inom lantbruk; en för tillståndsprövningen och tre för tillsyn avseende djurhållande verksamheter, växtodlingsföretag respektive växthus. Checklistorna kommer att spridas till lantbrukshandläggare inom kommuner och länsstyrelsen för att kunna användas under tillsynsbesök, besiktningar samt samrådsmötet inför tillståndsprövning.

Stöd för företag och organisationer

Energimyndigheten har tagit fram ett material som beskriver för verksamhetsutövare vilka krav som ställs på dem enligt miljöbalken. Läs broschyren [Tänk längre! Vinn-vinn när företag sparar energi.](#)

Statligt stöd för företag som vill kartlägga sin energianvändning.

Stödet kallas "energikartläggningschecken" och kan fortfarande sökas, dock ska energikartläggningsrapporter skickas in till **Energimyndigheten senast 1 november 2014**. Stödet inkluderar även lantbruk. De företag som vill kartlägga energianvändningen i sina verksamheter och anläggningar kan få stöd från Energimyndigheten. Stödet gäller företag som använder minst 500 MWh energi per år. Mindre lantbruksföretag kan få hjälp att kartlägga sin energianvändning via landsbygdsprogrammet. Energikartläggningen görs genom rådgivningen Energikollen och genomförs av Greppa Näringen.

Energimyndigheten har tagit fram informationsmaterial för att underlätta företagets arbete med energieffektivisering, detta hittar du på

<http://www.energimyndigheten.se/Foretag/Energieffektivisering-i-foretag/Informations--och-utbildningsmaterial/>

Statligt stöd till energieffektivisering inom kommuner

27 skånska kommuner (inklusive Region Skåne) har sökt ett statligt stöd för energieffektivisering för perioden 2010-2014. Kommuner som får stödet åtar sig att under första året upprätta en strategi för energieffektivisering av den egna verksamheten - främst i egna fastigheter och transporter. Strategin skall innehålla:

- en nulägesanalys av kommunens energianvändning
- målsättningar för energieffektivisering till 2014 och 2020
- en handlingsplan för att uppnå målen
-

Kommunerna har färdigställt sina strategier under 2011 och arbetar nu vidare med åtgärderna i handlingsplanen. Uppgifter om kommunens energianvändning ska rapporteras årligen till Energimyndigheten för att följa utvecklingen i riktning mot de uppsatta målen för energieffektivisering.

Användbara länkar

Lagar

[Lag \(2014:269\) om ändring i miljöbalken](#)

[Lag \(2014:266\) om energikartläggning i stora företag](#)

[Lag \(2014:268\) om vissa kostnadsnyttoanalyser på energiområdet](#)

[Förordning \(2014:347\) om energikartläggning i stora företag](#)

[Förordning \(2014:349\) om vissa kostnadsnyttoanalyser på energiområdet](#)

Miljösamverkan Sveriges projekt om energikartläggning:

<http://www.miljosamverkansverige.se/Sv/projekt-och-rapporter-/energi/Pages/energikartlaggning.aspx>

 [Energifrågor vid tillsyn - en handledning](#)

Klimatsamverkan i Skåne

<http://www.klimatsamverkanskane.se/>

Energimyndigheten:

<http://www.energimyndigheten.se/Foretag/Energihushallning-enligt-miljobalken/>

Instruktioner för att skriva en energikartlägningsrapport, allmän

http://www.energiaktiv.se/Global/dokument/instruktion_energikartlaggning_allman.pdf

Att beställa och genomföra energikartläggningar, industri

http://www.energiaktiv.se/Global/dokument/bestall_genomfor_energikartlaggning_industri.pdf

Att beställa och genomföra energikartläggningar, lantbruk

http://www.energiaktiv.se/Global/dokument/bestall_genomfor_energikartlaggning_lantbruk.pdf

Energikontoret:

<http://www.energikontoretskane.se/natverk/energieffektivisering>

För mer information kontakta miljöhandläggare Niklas Hansson, niklas.hansson@lansstyrelsen.se eller TVL-strateg Göran Jansson, goran.n.jansson@lansstyrelsen.se.